

SMART CITY

– PERSONDATA, KOMMUNALRET OG SAMARBEJDE MED PRIVATE

Der er en stigende interesse for at gøre byer mere intelligente og effektive – til Smart Cities – men hvordan gøres det på en lovlig måde?

SMART CITIES – MULIGHEDER OG BEGRÆNSNINGER?

Når der sker en ulykke i Barcelona, og ambulancen skal frem til ulykkesstedet, får den i dag hjælp af nyudviklet software, der sammenkobler GPS-informationer med byens IT-trafiksystem. GPS'en udregner den hurtigste rute fra ambulancen til ulykkesstedet og sender denne rute til trafiksystemet, som så bruger informationen til at sikre, at ambulancen på hele ruten udelukkende møder grønne lys, hvorved unødvendig forsinkelse undgås. Denne nye indretning af Barcelona er en del af en udvikling, der finder sted i en lang række udenlandske og danske byer under betegnelsen "Smart City".

Formålet med Smart Cities er at udnytte nye teknologier til at bruge byernes ressourcer mere intelligent og derved opnå en mere effektiv forvaltning, at få mere velfærd og at gøre byer grønnere og lette at komme rundt i.

Eksempelvis vil sensorer kunne registrere aktiviteten på åbne pladser og gader og sikre, at lyset kun tændes, når det er nødvendigt, ligesom analyser af trafikdata og folks rejsevaner kan give myndighederne en bedre baggrund for at planlægge bus- og togruter og minimere trafikker.

Danmark er med i front i udviklingen af Smart Cities. Kommunerne – og deres samarbejdspartnere – bør derfor også være opmærksomme på at sikre, at udviklingen og anvendelsen af Smart City-løsninger, herunder anvendelsen af Big Data, sker i overensstemmelse med lovgivningen. Vi gennemgår i det følgende nogle af de væsentligste regler, som påvirker Smart City-applikationer og brug af data.

PERSONDALOVEN OG COOKIE-REGLERNE

En meget stor del af udviklingen omkring Smart Cities relaterer sig til

Big Data. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, hvilke regler der gælder for disse.

Der er grundlæggende forskel på, om de pågældende data er anonymiseret, eller om der er tale om personoplysninger. Personoplysninger er informationer om en identificeret eller identificerbar fysisk person.

Hvis de indsamlede og behandlede data er personoplysninger, skal persondataloven – og fra 2018 persondataforordningen – overholdes. Dette indebærer, at der skal være fokus på bl.a. at minimere de mængder data, der indsamles og gemmes, ligesom nye produkter/løsninger (fra 2018) skal indrettes ud fra princippet om privacy by design. Visse data vil alene kunne indsamles med samtykke fra de pågældende personer. Endvidere opstilles krav til sikkerhed og risikoanalyse, ligesom data kun kan bruges og sælges inden for de rammer, loven opstiller, herunder kan brugen som udgangspunkt kun ske i overens-

stemmelse med de formål, der var baggrunden for indsamling af oplysningerne.

Herudover kan cookie-reglerne blive relevante. Det er således et krav i henhold til cookie-bekendtgørelsen, at der skal indhentes samtykke og gives information ved lagring eller adgang til oplysninger i slutbrugers terminaludstyr, som bl.a. mobiltelefon.

Flere af de tiltag, der iværksættes med henblik på at gøre byerne mere "smarte", indebærer indsamling af data, der befinder sig i grænselandet mellem persondata og anonymiserede data. Dette blev blandt andet tydeligt i relation til trafikovervågningssystemet Blip Systems, der anvender mobiltelefoners MAC-adresser ved overvågning af trafikken. Erhvervsstyrelsen mente først, at anvendelsen af MAC-adresser var ulovlig i henhold til cookie-reglerne, da der ikke var indhentet samtykke til brugen fra ejerne af mobiltelefonerne, men afgørelsen blev efterfølgende ændret under henvisning til, at MAC-adresserne blev transformeret til anonyme hash-værdier, inden de blev behandlet.

Eksemplet viser, at det er afgørende at foretage en konkret juridisk vurdering, hver gang en ny ide medfører behandling af data.

Herudover skal kommunerne være opmærksomme på den tekniske udvikling i dataanalyse, der indebærer, at data, som ikke er persondata i dag, godt kan blive det i fremtiden. Dette skyldes, at teknologien forbedres, og i højere grad forventes at kunne identificere enkeltpersoner bag data ved bl.a. at sammenstille forskellige informationer. Derfor skal der til stadighed være fokus på, om de data, der anvendes, er eller bliver personhenførbare data.

GRÆNSER FOR KOMMUNERS HANDLEFRIHED – KOMMUNAL-FULDMAGTEN MV.

Et helt grundlæggende element i udviklingen af Smart Cities er en veludviklet digital infrastruktur. Ønsket fra kommunernes side er, at der løbende kan indsamles data, som kommunen og private aktører hurtigt kan omsætte til viden eller muligheder og til tilpasninger af byen (gadebelysning, glatførebekæmpelse, planlægning af den offentlige transport mv.). Kommunernes begrænsede mulighed for at etablere digital infrastruktur har været en af hindringerne for de danske kommuners mulighed for at skubbe på udviklingen af Smart City-applikationer.

I en afgørelse fra marts 2015, som vi tidligere har redegjort for her i bladet (Ret & Indsigt 01/2015), fastslog Statsforvaltningen, at Albertslund Kommune ikke kunne stille gratis Wi-Fi til rådighed for borgere og virksomheder i kommunen. Forbuddet er begrundet i hensynet til de private teleudbydere, som etablerer digital infrastruktur på kommercielle vilkår.

Der er siden åbnet en begrænset adgang for kommunerne til at udbyde gratis internet til turister så længe, det drejer sig om højst en time pr. apparat pr. dag inden for begrænsede områder i kommunen.

Smarte byer i Danmark skal derfor etableres i et samarbejde mellem kommuner og private aktører, herunder virksomheder der kan udbyde internet i kommunerne.

ØGET SAMARBEJDE MED PRIVATE – HERUNDER DELING AF DATA MV., STATSSTØTTE OG UDBUD

Det er dog ikke kun i relation til udvikling af en styrket digital infrastruktur, kommuner og private kan drage gensidig fordel af et samarbejde.

De mange ideer og den fortsat tiltagende indsamling af data giver en lang række nye muligheder. I det omfang det kan lade sig gøre inden for gældende ret, kan kommunerne give private adgang til de data, der indsamles – og private kan anvende dataene til udvikling af nye løsninger på trafikproblemer, klimaforandringer mv. Den relevante lovgivning er her – foruden persondataloven – den såkaldte PSI-lov, som hviler på PSI-direktivet fra EU. Denne lov indeholder regler om den private sektors muligheder for at bruge offentlige data og informationer.

Delingen af data kan dog ligeledes gå den anden vej. Et eksempel på et sådant velfungerende samarbejde findes i Amsterdam, hvor en privat app-udvikler gav personer med adgang til en parkeringsplads mulighed for at udleje disse via sin app. App-udvikleren opsamlede løbende informationer om, hvilke parkeringspladser der var eftertragtede mv., og videregav informationen til myndighederne. Myndighederne kunne anvende oplysningerne i forbindelse med planlægningen af byens parkeringsfaciliteter, hvilket var en generel forbedring af bylivet.

Ved samarbejde med private parter om udvikling af løsninger til Smart Cities skal kommuner ud over kommunalretten især være opmærksomme på ikke at overtræde regler om forbuddet

mod forskelsbehandling eller reglerne om ulovlig statsstøtte – og populært sagt forfordel nogle virksomheder i denne forbindelse. For at undgå sådanne problemstillinger kan det derfor være relevant at afholde udbud eller konkurrencer i bestrebelserne på at finde egnede samarbejdspartnere, netop for at sikre imod statsstøtterisikoen og for at sikre, at der har været lige adgang til at tilbyde kommunen den ønskede løsning/indgå i innovative partnerskaber med kommunen om nye løsninger. Ved reguleringen af økonomien i sådanne projekter kan statsstøtte-reglerne også blive af relevans.

Vejen mod Smart Cities byder på utallige muligheder, hvor anvendelse af moderne teknologier kan føre til en mere effektiv anvendelse af værdifulde ressourcer, et bedre byliv og forhåbentlig mere velfærd. De nye muligheder skal, som redegjort for, udnyttes af kommuner og private i fællesskab og på en måde, så kommunerne sikrer, at rammerne for udvikling, udbygning og udnyttelse af nye teknologier sker på den rigtige måde. Det er i den løbende udvikling afgørende, at der tages konkret stilling til, om en ide eller et offentligt-privat samarbejde holder sig på den rette side af navnlig persondataloven, cookie-reglerne, kommunalretten og reglerne om statsstøtte/udbud ■

Line Markert
Advokat
lma@horten.dk

Heidi Steen Jensen
Advokat
hsj@horten.dk

Charlotte Kunckel
Advokat
cku@horten.dk